

לקראת שבת

עיונים וביאורים בפרשת השבוע
מתורת
הוד כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש
וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שנה ה' / גליון קסב
ערש"ק פרשת וארא ה'תשס"ח

פתח דבר

בעזה"י"ת.

לקראת שבת קודש פרשת וארא, הננו מתכבדים להגיש לקהל שוחרי התורה ולומדי', את הקונטרס 'לקראת שבת' (גליון קסב), והוא אוצר בלום בעניני הפרשה מתוך רכבות עניני חידוש וביאור שבתורת נשיא ישראל ומנהיגו, כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקלה"ה נבג"מ זיע"א.

וזאת למודעי, שבדרך כלל לא הובאו הביאורים בשלימותם, ובאיזהו מקומן אף עברו עריכה קלה, ושגיאות מי יבין. ועל כן פשוט שמי שבידו הערה או שמתקשה בהבנת הביאורים, מוטב שיעיין במקורי הדברים (כפי שנסמנו בתוכן העניינים), שם נתבארו הדברים באריכות, במתיקות ובתוספת מראי מקומות.

* * *

ויה"ר שנזכה לקיום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונזכה לשמוע תורה חדשה, "תורה חדשה מאיתי תצא", במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

בברכת שבתא טבא,
מכון אור החסידות

יוצא לאור על ידי
מכון אור החסידות

אה"ק:

ת.ד. 2033 כפר חב"ד 72915

טלפון: 03-9604-832 פקס: 03-9607-370

ארה"ב:

353 Kingston Ave., Brooklyn, NY 11213

(718) 732-9017

תוכן העניינים

מקרא אני דורש

ביאור דברי רש"י עה"פ "ויקח עמרם את יוכבד דודתו" "אחת אבוהי, בת לוי אחות קהת", דלכאורה מיותר הוא, דהרי מובן מאיליו שהיא אחות קהת.

(ע"פ לקוטי שיחות חלק ו עמ' 42 ואילך)

יינה של תורה

ביאור החילוק בין התשובה אצל בנ"י והתשובה אצל אוה"ע, לאחר וקודם מתן תורה, כפי המובן מב' הפירושים ברש"י עה"פ "ומטר לא נתן ארצה" – "לא הגיע" ו"לא הוצק".

(ע"פ לקוטי שיחות חלק ו עמ' 46 ואילך)

חידושי סוגיות

בשיטת ר"י דאישו משום חיציו – יביא מדברי הנ"י דלר"י חשיב שנעשה ההיזק בשעת ההדלקה, ויקשה מסוגיא דתענית דלכא' סתר ר"י עצמו יסוד זה / יבאר עומק יסוד סברת ר"י באש דהוא שייך רק היכא שאין ביד המבעיר למנוע ההיזק אחר שהצית האש.

(ע"פ לקוטי שיחות חלק א עמ' 125 ואילך)

הוספה – דרכי החסידות

אגרת קודש מכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ מליובאוויטש נ"ע – הזהירות הגדולה הנדרשת באמירת דברי תוכחה.

(אגרות קודש חלק ד עמ' יג)

מקרא אני דורש

ההדגשה בתיבת "יוכבד דודתו"

ביאור דברי רש"י עה"פ "ויקח עמרם את יוכבד דודתו" "אחת אבוהי, בת לוי אחות קהת",
דלכאורה מיותר הוא, דהרי מובן מאיליו שהיא אחות קהת

א. "ויקח עמרם את יוכבד דודתו לו לאשה, ותלד לו את אהרן ואת משה וגו'" (פרשתנו
ו, ט). ופירש רש"י: "יוכבד דודתו – אחת אבוהי, בת לוי אחות קהת".

והנה ידוע, שרש"י מדייק בדבריו לפרש רק את הדורש ביאור על פי הפשט, לא פחות
ולא יותר. ובענינו, זה שרש"י מפרש ש"דודתו" היא "אחת אבוהי" מובן, שבזה בא
לפרש תיבת "דודתו" שאינה שכיחה במקרא במובן זה של אחות אביו (וראה במפרשים כאן).

אבל זה שרש"י ממשיך ומפרט: "בת לוי אחות קהת" – לכאורה מיותר:

הרי מפורש בפסוקים כאן שעמרם הי' בן קהת וקהת הי' בנו של לוי, ואם כן, כאשר
רש"י מפרש ש"דודתו" פירושו אחות אביו של עמרם, הרי מובן כבר מעצמו שיוכבד
היתה בתו של לוי וממילא אחותו של קהת אבי עמרם; ואם כן, מה בא רש"י לחדש?

ובפרט, שכבר בדברי רש"י בפרשת ויגש (מו, טו), וכן בפרשת שמות (ב, א), נתבאר
להדיא שיוכבד (אמו של משה) היא בתו של לוי – ואין בזה שום חידוש!

וואם נאמר שרש"י אינו סומך על זכרונו של התלמיד, ולכן מפרש לו שוב בפרטיות

כיצד היתה יוכבד "דודתו" של עמרם – הרי שהי' לו להוסיף ולסיים את הענין, והיינו שבנוסף לשני הפרטים שכתב: (א) בת לוי (ב) אחות קהת, הי' צריך להוסיף פרט (ג) – שרק על ידו מגיע הענין לשלימותו – אבי עמרם!].

ב. ויש לבאר, שאמנם מוכן מתוך הענין, וגם כבר למדנו קודם, שיוכבד היא בת לוי; אך בזה גופא בא רש"י לחדש, שהיא לא היתה רק "בת לוי" והיתה אחות קהת מן האב, אלא שהיתה גם "אחות קהת" בשלימות, כי היתה אחותו של קהת גם מאותה האם.

ולמד זה רש"י מזה שכתבה התורה "יוכבד דודתו", שפירושו אחות אביו – קהת; ולכאורה, כיון שמטרת פרשה זו היא לייחס את משה ואהרן ומשפחותם, והרי מוכן ופשוט שביחוס האשה נוגע יותר מי הוא אבי' יותר מאשר מי הוא אחי' – אם כן, היתה התורה צריכה להדגיש (לא את זה שיוכבד היא אחות קהת, אלא) את זה שהיא בת לוי!?

ועל כן למד רש"י, דאין הכי נמי, בודאי התכוונה התורה לייחס את יוכבד על ידי היותה בתו של לוי, אלא שאת זה התורה לא צריכה לומר במפורש, כיון שכבר ידענו שיוכבד היא בת לוי, ואם כן, עצם תיבת "יוכבד" מלמדת על מעלתה בתור בת לוי;

ובזה שהוסיפה התורה ותיארה אותה בתור "דודתו" של עמרם, נתכוונה להוסיף עוד מעלה ביחוסה, שלא זו בלבד שאבי' הי' לוי, אלא גם היתה מיוחסת מצד אמה, כיון שנולדה לאותו אם שממנה נולד קהת, והיתה אחותו של קהת "המקודש שבכולן" (ראה פרש"י במדבר ד, ד).

וזהו איפוא שכתב רש"י: " (א) בת לוי (ב) אחות קהת" – שבא בזה לבאר את לשון התורה " (א) יוכבד (ב) דודתו"; "יוכבד" מלמדנו המעלה שהיא "בת לוי", ואילו "דודתו" מלמדנו המעלה שהיא "אחות קהת" מן האם [ובזה יובן מדוע העתיק רש"י ב'דיבור המתחיל' לא רק תיבת "דודתו" אלא גם תיבת "יוכבד"].

ג. ובאמת, שבגמרא (סנהדרין נח, ב) איתא להדיא שיוכבד לא היתה אחות קהת מן האם, אלא רק מן האב – לפי דעת רבי אליעזר שאחות אביו מן האם אסורה לבני נח, ואם כן, אם היתה יוכבד אחות קהת מן האם, הרי שהיתה אסורה לעמרם מדין אחות אביו מן האם; ולכן על כרחך שהיתה אחות קהת רק מן האב (לוי), ואחות אביו מן האב בלבד מותרת לבני נח.

אבל רש"י בפירושו על התורה לא ס"ל הכי, שכן כתב בפרשת וירא (כ, יב): "ובת אב מותרת לבן נח, שאין אבות לבני נח" – והיינו, שבדיני עריות אצל בני נח אין מתחשבים בהאב כלל, אלא רק בהאם;

ואם כן, אין לומר שאחות אביו תהי' אסורה לבני נח, אף שהיא מאותה האם, שהרי

לקראת שבת

ז

סוף סוף האיסור לבן הוא דרך אביו, והרי "אין אבות לבני נח". ולכן שפיר אפשר לומר שעמרם נשא את יוכבד, גם אם היתה אחות אביו קהת בשלימות, מאותה האם.

ד. ובפנימיות הענינים יש לבאר הטעם שמדגישה התורה שיוכבד היתה "דודתו" של עמרם, שלאחר מתן תורה בוודאי נישואין כאלה אסורים, אך היא הנותנת (בהבא לקמן ראה גם במדור זה בגליון קס, ש"פ ויחי ש"ז):

מבואר בתורת החסידות (סידור עם דא"ח' קב, ב"ג. 'דרך מצוותיך' כט, ב), מיוסד על המבואר בקבלה, שטעם איסור עריות נובע מזה שברוחניות מורים איסורים אלו על יחודים נעלים ביותר, ומחמת מעלתם אין העולם התחתון מסוגל לקבלם, כך שכאשר מגלים אורות נעלים אלו כאן למטה, יכול לבוא מזה היזק בקדושה. [בדוגמת אדם המסתכל בשמש ללא הסתר – שענינו מסתנוורת]. ולכן לאחר מתן תורה, שאז התורה ניתנה לכל בני ישראל בשווה ("תורה אחת יהי לכם"), נאסרו העריות על כולם (גם לאלו שכן מסוגלים לקבל זאת).

מזה מובן, שקודם מתן תורה, כאשר עדיין לא נאסרו העריות – הנה עבור אלו שיכולים היו לקבל את האורות הנעלים הללו, לא הי' בהם חסרון, והי' בזה משום מעלה. ולכן זה שמשא ואהרן נולדו מנישואין אלה של עמרם עם דודתו – הרי כיון שבכוחם הי' לקבל אורות נעלים אלו הרי אין בזה כל פגם, וזה רק מוסיף ביחוסם ומעלתם.

יינה של תורה

גדר התשובה דאווה"ע קודם מ"ת

ביאור החילוק בין התשובה אצל בנ"י והתשובה אצל אוה"ע, לאחר וקודם מתן תורה, כפי המובן מב' הפירושים ברש"י עה"פ "ומטר לא נתך ארצה" – "לא הגיע" ו"לא הוצק"

א. אודות מכת ברד מסופר בפרשתנו, שלאחר שמשה רבינו התפלל אל ה' שיעצור את הברד – נאמר: "ומטר לא נתך ארצה". וברש"י על אתר הביא ב' פירושים בביאור המילה "לא נתך" – (א) "לא הגיע, ואף אותן שהיו באויר לא הגיעו לארץ"; (ב) "לא הוצק לארץ" ויהיינו, דהמטר נתבטל במציאותו לגמרי ולא נעשה ברד כלל – 'לא הותך'.

ולפום ריהטא נראה, שב' הפירושים מחולקים במשמעות התיבה "נתך". אמנם, לפי זה הול"ל לרש"י להביא בדיבור המתחיל רק את התיבה "נתך", ללא התיבה "לא (נתך)". שכן, אין כוונתו לבאר את התוכן, אלא רק את התיבה "נתך";

ולכן נראה לומר בעומק יותר – דב' הפירושים מחולקים במשמעות הענין דהברד "לא נתך". כדלקמן.

ב. מכת ברד (כשאר המכות) באה על פרעה בתור עונש על חטאו – שמרד בקב"ה ומיאן לשחרר את בנ"י מארץ מצרים; אמנם, בשעה שאמר "חטאתי וגו' ואני ועמי הרשעים" – הוא וידידי וחרטה על העבר, וכשאמר "ואשלחה אתכם ולא תוסיפון לעמוד" – הוא קבלה

לקראת שבת

ט

על להבא שלא יחטא עוד, נמצא שנעשה תשובה על חטאו. ולכן סר ממנו העונש – "ויחדלו הקולות והברד לא נתך ארצה".

והענין, דבשעה שאדם עובר חטא – אין העונש בא בתור ענין צדדי, הנוסף על החטא, אלא העונש הוא תוצאה ומסובב מן החטא עצמו, וככתוב (ירמיהו ב, יט): "תיסרך רעתך" – אשר החטא הרע הוא המייסר והמעניש את האדם. לכן, בשעה שפרעה עשה תשובה על החטא – אזי במילא סר ממנו העונש (שהי' תוצאה מן החטא).

ג. והנה, מבואר בחסידות שיש חילוק בין התשובה שבישראל – לתשובה שבאומות העולם: התשובה שבישראל פועלת להסיר את פגם החטא לגמרי, ולא נשאר ממנו שום רושם; משא"כ בתשובה של אומות העולם, הנה גם לאחר שעשו תשובה – הרי זה מועיל רק להסיר את העונש, אבל הפגם של החטא נשאר.

וביאור הענין:

עצם מהותו של היהודי הוא הנשמה האלקית שבו. וגם בשעה שעובר עבירה – הרי זה רק מצד ש"תקפו יצרו הרע" לעשות דבר שהוא היפך רצונו האמיתי (רמב"ם ספ"ב מהל' גירושין); אבל מצד עצם מהות נשמתו, הנה "גם בשעת החטא היתה באמנה אתו" (תניא פכ"ד).

וא"כ, בשעה שיהודי מתעורר בתשובה – והיינו שמחליט בנפשו שלא לציית ליצרו הרע – הרי הוא "שב" למציאותו האמיתית; וזהו משמעות הלשון "תשובה" – מלשון שיבה וחזרה.

[ודבר זה אמור הן בתשובה מאהבה דאז "נעקר עונו מתחילה" והפגם סר לגמרי, והן בתשובה מיראה, דלמרות שהיא רק "מכאן ולהבא" – הנה בנוגע לחלק זה גופא, מכאן ולהבא, ביטול הפגם הוא לגמרי].

משא"כ אומות העולם, שבעצם מהותם הם רע – אזי גם לאחר שיעשו תשובה, הנה אין בכח התשובה להסיר את רוע החטא, שכן הם בעצם מהותם; אלא התשובה פועלת רק להסיר את העונש בפועל (אבל עצם ענין העונש – הרי הוא חלק מן החטא, כנ"ל, והחטא לא נמחה).

ד. אמנם, החילוק הנ"ל הוא רק לאחר מתן תורה – שאז בחר הקב"ה בבני ישראל והבדילם מן אומות העולם; אבל בנוגע לזמן שלפני מתן תורה – יש מקום לומר שלא הי' כל חילוק בין בני ישראל לאומות העולם.

וזהו הביאור בשני הפירושים שהביא רש"י – דמחולקים המה בענין זה:

להפירוש הא' שהברד "לא הגיע" לארץ, אבל נשאר (באור) במציאותו בתור ברד

לקראת שבת

י

– נמצא דס"ל שגם לפני מ"ת התשובה באומות העולם פעלה רק להסיר את העונש בפועל. ולכן, התשובה דפרעה הועילה שהברד רק לא יגיע לארץ, אבל המציאות דהברד לא נתבטלה (דהעונש, כנ"ל, הוא מסובב מן החטא);

אבל להפירוש הב' שהברד "לא הוצק" – נמצא שקודם מ"ת התשובה של אומות העולם אכן פעלה להסיר את החטא לגמרי, ובמילא העונש – הברד – נתבטל ממציאיותו לגמרי.

חידושי סוגיות

בשיטת ר"י דאישו משום חיציו

יביא מדברי הנ"י דלר"י חשיב שנעשה ההיזק בשעת ההדלקה, ויקשה מסוגיא דתענית דלכאן / סתר ר"י עצמו יסוד זה / יבאר עומק יסוד סברת ר"י באש דהוא שייך רק היכא שאין ביד המבעיר למנוע ההיזק אחר שהצית האש

"והוצאתי גו' והצלתי גו' וגאלתי גו' ולקחתי גו'"
(ריש פרשתנו)

א.

יביא מדברי הנ"י דלר"י חשיב שנעשה ההיזק בשעת ההדלקה,
ויקשה מסוגיא דתענית דלכאן / סתר ר"י עצמו יסוד זה

איתא בב"ק (כב, א) לענין אב נזיקין דאש שחייבה תורה בתשלומין: "אתמר, ר' יוחנן אמר אשו משום חציו (חייבו הכתוב דאיהו קעביד דהוי כזורק חץ. רש"י), וריש לקיש אמר משום ממונו (כשורו ובורו שהזיקו. רש"י)". פירוש, דלר"י הוי כמזיק בעצמו כיון שהוא מכוחו (והמזיק בכוחו ובחציו כמזיק בידו), ולר"ל לא חשיב מכוחו ("דאש מאלי' הולכת ודולקת למרחוק" – רש"י שם) רק הוא כממונו שהלך והזיק לבדו כשור ובור.

המורם, דלשיטת ר' יוחנן מיד כשמבעיר האש מתחייב בהזיקות שבאו מזה אחר זמן, וכזורק חץ שברגע הזריקה יוצא מידו ומתחייב כבר עתה בהזיקות שבאו אח"כ (משא"כ לר"ל דרק בשעה שיזיק יחול החיוב דרק בזה הרגע מזיק ממונו). וכמבואר היטב בדברי הנמוקי יוסף הידועים אשיטת ר"י (י, א מדפי הרי"ף):

לקראת שבת

“אשו משום חציו, כאילו בידו הבעירו (להדבר שניזק) כדאמרן, ואי קשיא לך א”כ היכי שרינן עם חשיכה להדליק את הנרות והדלקתה הולכת ונגמרת בשבת וכן מאחיזין את האור במדורה והולכת ונגמרת הדלקתה בשבת ולפי זה הרי הוא כאילו הבעירה הוא בעצמו בשבת וכל שכן הוא דאילו הכא לא נתכוין להבעיר גדיש של חבירו כלל והכא עיקר כוונתו היא שתדלק ותלך בשבת ועם כל זה תנן (שבת יט, ב) משלשלין את הפסח לתנור עם חשיכה ומאחיזין את האור במדורת בית המוקד ומעשים בכל יום וכדאמרן, כי נעיין במילתא שפיר לא קשיא לן שהרי חיובו משום חציו כזורק חץ שבשעה שיצא החץ מתחת ידו באותה שעה נעשה הכל ולא חשבינן ליה מעשה דמכאן ולהבא, דאי חשבינן ליה הוה לן למפטרי דאנוס הוא (בשעת ההיזק עצמו) שאין בידו להחזירה, והכי נמי אילו מת קודם שהספיק להדליק הגדיש ודאי משתלם ניזק מאחריות נכסים דידי’ דהא קרי כאן כי תצא אש שלם ישלם (משפטים כב, ה) ואמאי מחייב הרי מת (בשעת ההיזק עצמו) ומת לאו בר חיובא הוא אלא לאו ש”מ דלאו כמאן דאדליק השתא בידים חשבינן ליה אלא כמאן דאדליק מעיקרא משעת פשיעה חשבינן ליה, וכן הדין לענין שבת דכי אתחיל מערב שבת אתחיל וכמאן דאגמרי’ בידים בהווא עידנא דלית ביה איסור חשיב”.

היינו, דאף שבשעת ההיזק עצמו אנוס הוא (שא”א לו להציל) לאו אהיא שעתא מחייבינן ליה, רק אשעת הדלקת האש בתחילה כיון דחשיב שאז כבר נעשו ההזיקות שהיו אח”כ, והיא הדלקה ברצון גמור היא.

והנה, לכאורה מצינו סתירה מפורשת לזה מדברי ר’ יוחנן עצמו בש”ס, והוא בהא דאיתא בתענית לענין תשעה באב (כט, א): “תניא . . . בשבעה (באב) נכנסו נכרים להיכל ואכלו וקלקלו בו, שביעי שמיני ותשיעי סמוך לחשכה הציתו בו את האור והי’ דולק והולך כל היום כולו שנאמר (ירמיהו ו, ד) אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב, והיינו דאמר רבי יוחנן אלמלי הייתי באותו הדור לא קבעתיו אלא בעשירי מפני שרובו של היכל בו נשרף”.

ולשיטת ר’ יוחנן עצמו, דהמדליק אש כבר נעשו בהיא שעתא כל ההזיקות שבאו מן האש – תימה גדולה מה שאמר בעצמו לענין ת”ב דהי’ ראוי לקבוע התענית בעשירי באב שבו נשרף רוב ההיכל, הא מ”מ בתשיעי הציתו נכרים את האור, ולשיטת ר”י חשיב החורבן כאילו כבר נעשה כולו בתשיעי?!

ב.

**יבאר עומק יסוד סברת ר”י באש שהוא שייך רק היבא שאין ביד המבעיר
למנוע ההיזק אחר שהצית האש**

אמנם, לכשנדייק היטב בגוף סברת הדין דר”י לענין המזיק באש, א”ש שיטתו לענין ת”ב. דהנה, הא דאמרינן דהדלקת האש שוה לזריקת החץ (שהנזק הבא הוא מכח הזורק

לקראת שבת

יג

עצמו) הוא מחמת שהדלקת האש כמוה כזריקת חץ בזה שאחר רגע ההדלקה כבר יצא ממנו ושוב אינו יכול עוד להחזיר הדבר לקדמותו ולמנוע ההזיקות שיבואו, כזורק חץ שאחר רגע הזריקה כבר אינו בידו להשיבו ולמנוע ההיזק, ולכך אמרינן דלגבי המדליק בההיא שעתא שהצית כבר נעשה ההיזק כיון שמיד לאח"ז כבר אי אפשר לו למנוע שלא יבוא מזה ההיזק.

וא"כ מחוור היטב הא דלא שייך לומר כן לענין הדליקה ששרפה את היכלנו, דכלפי שמיא ודאי אין שייך לומר דאחר רגע הראשון אי אפשר למנוע ההיזק מלבוא (ובל' רש"י (דברים לב, א): "אשיב נקם וגו', למדו רבותינו באגדה מתוך לשון המקרא שאמר ותאחז במשפט ידי לא כמדת ב"ו מדת הקב"ה, מדת ב"ו זורק חץ ואינו יכול להשיבו והקב"ה זורק חציו ויש בידו להשיבם כאילו אוחזן בידו שהרי ברק הוא חצו שנאמר כאן ברק חרבי ותאחז במשפט ידי כו"), ובכל רגע עד שיבוא ההיזק עצמו עדיין לא נעשה שום דבר כלפי שמיא, ויכול הדבר שלא יהי' כלל. וזהו שאמר ר"י לענין ת"ב שהי' ראוי להיות בעשירי שבו נשרף ההיכל בפועל, דאף שהוצת באש בתשיעי, לא נעשה החורבן שהי' מן השמים עד עשירי.

וע"פ ביאור זה יש לפלפל בדרך הדרוש לענין ד' לשונות של גאולה שבריש פרשתנו. דהנה, ידוע דד' לשונות הללו ירמזון לנגד ד' גאולות מגלות מצרים ושאר גלויות נוא"כ יתבאר, דלשון החמישי ("והבאתי") שנזכר בכתוב אחר הד' לשונות הוא לנגד עוד עלי' מיוחדת שתהי' אחר זמן מגאולתנו העתידה, וכידוע בענין התחלקות התקופות דימות המשיח וחד חרוב כו' (עיין ר"ה לא, א. רמב"ן עה"ת בראשית ב, ג. לקו"ש ח"ז ע' 193 ואילך. חכ"ז ע' 198 ואילך. ויש"נ). וא"כ יש לומר דכשם שלענין אב נזקין דאש אמרינן דבשעת הדלקה כבר נעשה ההיזק שלאחר זמן, כ"ה בנדו"ד, דממה שכל הלשונות [אף זו החמישית] נזכרו כבר בגאולה הראשונה, מבואר לנו דגאולת מצרים חשובה כבר התחלת כל הגאולות עד תומם, דכיון שמובטחים ועומדים המה כל הגאולות מאז ה"ה כמי שהתחילו כבר. וכמו שהוא במדת פורענות דאש שהכל נעשה מתחילה, כ"ש בדבר טוב דמרוכה מדה טובה ממדה פורעניות (יזמא עו, א).

אמנם, לפי המתבאר לעיל הי' לנו לדחות בזה, דדהא הכא קא עסקינן בדבר הבא מן השמים, וכבר נתבאר לנו דכלפי שמיא אין שייך לומר שנעשה הדבר כבר כל זמן שלא בא בפועל ממש, והאיך נוכל לומר שהותחלו הגאולות במה שנזכרו והובטחו אז.

איברא, דידוע כבר מ"ש הרמב"ם בהל' יסוה"ת (פ"י ה"ד) לענין דיני נבואה, וז"ל: "דברי הפורענות שהנביא אומר, כגון שיאמר פלוני ימות או שנה פלונית שנת רעב או מלחמה וכיוצא בדברים אלו, אם לא עמדו דבריו אין בזה הכחשה לנבואתו ואין אומרינן הנה דבר דיברת ולא בא, שהקדוש ברוך הוא "ארך אפים ורב חסד, וניחם על הרעה" (יואל ב, יג. יונה ד, ב) ואפשר שעשו תשובה ונסלח להם כאנשי נינוה או שתלה להם כחזקאי. אבל אם הבטיח על טובה ואמר שיהי' כך וכך ולא באה הטובה שאמר, בידוע שהוא נביא שקר,

לקראת שבת

שכל דבר טובה שיגזור הא-ל אפילו על תנאי אינו חוזר. הא למדת, שבדברי הטובה בלבד ייבחן הנביא. הוא שירמיהו אומר בתשובתו לחנני' בן עזור כשהי' ירמיה מתנבא לרעה וחנוניה לטובה אמר לו חנני' אם לא יעמדו דבריי אין בזה ראייה שאני נביא שקר אבל אם לא יעמדו דבריך יודע שאתה נביא שקר שנאמר "אך שמע נא את הדבר הזה" (ראה ירמיהו כח, ז).

וא"כ מובן דה"ה לנדו"ד שידעינן בודאי שלא ישוב ח"ו מהבטחתו, "לא איש א-ל ויכזב . . . ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה" (בלק כג, יט), ואומר "לא אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה" (תהלים פט, לה). ולכך נעשה הדבר כבר משעה שהובטח, דהוי שוה לזורק חץ דאמרינן שכבר אינו בידו להשיבו ונעשה מזמן הזריקה, ה"ה לענין זה שכבר קבעו מן השמים שבכל דבר טוב לא ישוב אחר שהובטח. ואף שודאי אין שייך הכרח כלפי שמיא ואינו שוה לזורק חץ, אמנם זהו לגבי העושה עצמו, אבל לענין הדבר הנעשה שוים הדברים, דכשם שהחץ הי' מוכרח כבר מתחילה להזרק ולהזיק במקום שהזיק אחר זמן, ה"ה לענין הגאולה עצמה שמוכרחת היא להתקיים אחר שהובטחה מן השמים ונקבע הכלל דדבר טובה אפילו על תנאי אינו חוזר.

דרכי החסידות

אגרות קודש מכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ
מליובאוויטש נ"ע בענייני עבודת השי"ת

מצות כיסוי הדם

"בענין התוכחה יש בזה כמה פרטים וענינים נחוצים לדעת ונוגעים בעבודה בפועל כי ישנם הטועים בזה טעותים גדולים, ולפעמים הנה אם כי כוונתם רצוי' להועיל אבל באמת הנה לא זו בלבד אשר אינם מתקנים אלא עוד מקלקלים"

הוכחה מתוך אהבה וחיבה פנימית

דבר התוכחה איך תהי' אם צריכים להגיד או שלא להגיד ויש מי שאומר שצריכים להגיד רק בעת התועדות מאנ"ש בעת א פארבריינגען.

והנה בענין התוכחה יש בזה כמה פרטים וענינים נחוצים לדעת ונוגעים בעבודה בפועל כי ישנם הטועים בזה טעותים גדולים, ולפעמים הנה אם כי כוונתם רצוי' להועיל אבל באמת הנה לא זו בלבד אשר אינם מתקנים אלא עוד מקלקלים, ותמורת זה שאם ההוכחה היתה כדין התורה וכהוראת תורת החסידות היו זוכים לקרב את הרחוקים הנה הם דוחים גם את הבא להתקרב.

והנה ראשית כל צריכים ללמוד המאמר אם רוח המושל – נדפס בקונטרס ל' – המדבר מענין ההוכחה בכלל ואופן מהות המוכיח ואיך עליו להתנהג בפרט, ומאמר זה צריכים ללמדו כמה וכמה פעמים בכדי להיות בקי בכל פרטי ופרטי עניניו המבאר ומסביר בענין

לקראת שבת

ההוכחה שתהי' מקרב ולב עמוק באהבה אמיתית ובחיבה פנימית.

כל ענין ההוכחה שבאה על העדר קיום מ"ע או ח"ו מל"ת והרחקת מדה רעה צריכים להיות אך ורק בינו לבין עצמו כלומר בין המוכיח ואת מי שמוכיח, ובאם לאו הנה מלבד זאת שאין תועלת בההוכחה כי הנעלב הנה יצרו מתגבר עליו וכועס ואם אינו יכול לאמר להמוכיח טול קורה מבין עיניך מוצא לו ענין אחר במה להראות על המוכיח הנה מלבד זאת הרי המוכיח הוא בכלל המלבין פני חברו ברבים משא"כ כאשר מוכיחו בינו לבין עצמו אז מתקבל על לב השומע ומביא תועלת.

זהירות ב'נטילת ציפרניים'

עובדא הוה בחורף תרס"ו בשלשה שותפים מאנ"ש אשר האחד מהם התנהג שלא כשורה בהנהגת המסחר וקנסו הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, אך צוה שלא ידעו מזה בכדי שלא להלבינו, ואמר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק דזהו מצות כיסוי הדם, וצדקו דברי האומר כי בעת ההתועדות צריכים לוהיכח איש את רעהו, אמנם הוכחה זו הוא רק על דברים וענינים שאין בהם משום הלבנת פנים ולא כלום כמו שהיו בעניני התועדות בתוככי אנ"ש מאז ומקדם אשר איש את רעהו הוכיחו באהבה ובחיבה גדולה.

לא כן בעתים הללו אשר בין אנ"ש ובין תלמידי התמימים שיחיו נמצאים הבלתי נזהרים בנטילת צפרנים ומה גם בנטילת ידיים, פגיעתן רע ומחללין את הקדש בשאט נפש באמרם אשר זאת הוא מדרכי החסידות לנקר את העינים ולפתוח פה בקריאות שמות נמאסים ונבזים אשר מעולם לא היו אנשים בזוי עם כאלו אשר רק חומר גופם הבלתי מזוכך מעלה צחנה בדברים כאלו.

הי' היו מאורע של התועדות בקיץ תרנ"א אשר אחד מאנ"ש בעל צורה בידיעת דא"ח ולפעמים גם הי' עוסק בעבודה שבלב אך לא הי' נזהר בנטילת צפרנים – האלט האבן אשטאכטאן מאכין דעם אנדערין טוטויי – והכל בענינים רוחניים והתחיל לתבוע מאת אחד מאנ"ש מדוע אינו עוסק בלימוד דא"ח כפי שהי' ראוי לו ללמוד (מכיוון שהתחיל לתבוע גם הי' מבושם מעט פער פיו בדברים חריפים וקריאת שמות נמאסות).

אמר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק עס איז א קאפ אן א גוף דער גוף איז נאך א חומר [= זהו ראש בלא גוף, הגוף הוא עוד חומר].

תורת החסידות דורשת כי תחלה צריכים להסיר את הצפרנים ניט שטעכין זעך [= לא 'לדקור'] כי בטופרא אחידן, יעדער שטאך איז קליפה און סט"א ואחר נטילת צפרנים צריכים נטילת ידיים כמבואר ענינו בדא"ח המשכת המוחין למדות.

באותה ההתועדות ספר החסיד ר' צדוק ז"ל ניחאמקין מהאמעל מה ששמע מהרה"ק הרה"צ הר' אייזיק נ"ע מהאמעל, כשבאתי – מספר הר"א – לליאזנע מצאתי עוד מזקני החסידים שהיו עוד מחסידי הרב המגיד ממעזריטש והרה"ק הרמ"מ מהאראדאק והוה

מרגלא בפומייהו אהוב יהודי והשי"ת יאהב אותך, עשה טובה ליהודי והקב"ה יקרב אותך, ובחסידות זו – אמר הר"א – חיו החסידים עשירות שנים עד שבא אדמו"ר והטיל בהם נשמה ואמר להם כל זה הוא רק בגוף שצריכים גוף בריא ונקי אבל החסידות היא השכלה והשגה והעמידם בקרן אורה.

